

Препорака бр. 164

Препорака за безбедност и здравје при работа, 1981 г.

Генералната конференција на Меѓународната организација на трудот,

свикана во Женева, од страна на Управниот орган на Меѓународната канцеларија на трудот, на шеесет и седмата сесија, одржана на 3 јуни 1981 година и

одлучувајќи за донесување на одредени предлози во однос на безбедноста и здравјето и работната средина, што претставува шеста точка на дневниот ред на седницата, и

утврдувајќи дека овие предлози ќе бидат во форма на Препорака за надополнување на Конвенцијата за безбедност и здравје при работа, 1981 година,

на дваесет и втори јуни илјада деветстотини осумдесет и првата година, ја донесе следната Препорака, што може да се цитира како Препорака за безбедност и здравје при работа од 1981 година:

I. ПОЛЕ НА ПРИМЕНА И ДЕФИНИЦИИ

1. (1) Колку што е тоа можно, одредбите на Конвенцијата за безбедност и здравје при работа, 1981 година, во натамошниот текст наведена како Конвенцијата, и на оваа Препорака се применуваат за сите гранки од стопанските дејности и за сите категории на работници.

(2) Треба да се преземат мерки, колку што е тоа потребно и практично изводливо, за да им се овозможи на самовработените лица заштита што е аналогна на заштитата што се предвидува со Конвенцијата и со оваа Препорака.

2. Во смисла на оваа Препорака:

(а) терминот **гранки на стопанска дејност** ги покрива сите гранки во коишто се вработени работниците, вклучувајќи ја јавната служба;

(б) терминот **работници** ги покрива сите вработени лица, вклучувајќи ги и јавните службеници;

(в) терминот **работно место** ги означува сите места на кои работниците треба да бидат или каде тие треба да одат поради својата работа и кои се под директна или индиректна контрола на работодавачот;

(г) терминот **прописи** ги опфаќа сите одредби што надлежниот орган или органи ги применуваат во согласност со закон;

(д) поимот **здравје**, во однос на работата, не упатува не само на непостоење на болест или слабост; туку вклучува и физички и ментални елементи што го загрозуваат здравјето, што е директно поврзано со безбедноста и хигиената на работа.

II. ТЕХНИЧКИ ПОЛИЊА НА ДЕЛУВАЊЕ

3. Како што е соодветно за различни гранки од стопанската дејност и различни видови на работа и земајќи го предвид принципот за приоритизирање на елиминирање на опасностите на самиот извор, треба да се преземат мерки за спроведување на политиката наведена во член 4 од Конвенцијата, особено во следните полиња:

- (а) проектирање, лоцирање, структурни одлики, инсталација, одржување, поправка и измена на работните места и средствата за пристап до и излез од нив; (б) осветлување, вентилација, ред и чистота на работните места;
- (в) температура, влажност и струење на воздухот на работното место;
- (г) проектирање, производство, користење, одржување, тестирање и проверка на машини и опрема што може да претставуваат опасност, и ако е тоа соодветно, нивно одобрување и пренос;
- (д) спречување на штетен физички или ментален стрес што се должи на условите на работа;
- (ѓ) ракување, поставување и складирање на товар и материјали, рачно или механички;
- (е) користење електрична енергија;
- (ж) производство, пакување, означување, превоз, складирање и користење опасни супстанции и агенсии, отстранување на нивниот отпад и остатоци и, како што е соодветно, нивна замена со супстанции или агенсии што не се опасни или што се помалку опасни;
- (з) заштита од зрачење;
- (с) спречување и контрола на, како и заштита од опасности на работното место што произлегуваат од бучава и вибрации;
- (и) контрола на атмосферата и другите амбиентални фактори на работните места;
- (ј) спречување и контрола на опасности што произлегуваат од висок и низок барометарски притисок;
- (к) спречување на пожар и експлозии и мерки што треба да се преземат во случај на пожар или експлозија;
- (л) проектирање, производство, снабдување, користење, одржување и тестирање на лична заштитна опрема и заштитна облека;
- (љ) санитарни капацитети, капацитети за миење, простории за пресоблекување и чување на облеката, снабдување со вода за пиење и други капацитети поврзани со безбедноста и здравјето при работа;
- (м) пружање прва помош;
- (н) утврдување на планови при итни случаи;
- (њ) надзор врз здравјето на работниците.

III. ДЕЛУВАЊЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

4. Заради спроведување на политиката наведена во член 4 од Конвенцијата, имајќи ги предвид техничките полиња за делување наведени во став 3 од оваа Препорака, надлежниот орган или органи во секоја земја треба да:

(а) издаде или одобри прописи, кодекси за работа или други соодветни одредби за безбедноста и здравјето при работа и работната средина, притоа земајќи ја предвид врската меѓу безбедноста и здравјето од една страна и работното време и паузите за одмор од друга страна;

(б) врши периодичен преглед на примената на законодавството во однос на безбедноста и здравјето при работа и работната средина, како и на одредбите издадени или одобрени во согласност со клаузула (а) од овој став, во согласност со искуството и напредокот во науката и технологијата;

(в) спроведе или промовира студии и истражување заради утврдување на опасностите и изнаоѓање начини за нивно надминување;

(г) обезбеди информации и совети, на соодветен начин, на работодавачите и работниците и унапредување или олеснување на соработката меѓу нив и нивните организации, со цел елиминирање на опасностите или нивно намалување, колку што е тоа практично, каде што е соодветно преку програма за обука мигрантските работници на нивниот мајчин јазик;

(д) обезбеди посебни мерки за спречување катастрофи, како и за координирање и преземање кохерентни активности на различни нивоа, особено во индустриските зони каде што се лоцирани претпријатија со висок потенцијален ризик за работниците и околното население;

(ѓ) обезбеди добра врска со Системот за предупредување за ризиците за здравјето и безбедноста на работа, што е воспоставен во рамките на Меѓународната организација на трудот;

(е) обезбеди соодветни мерки за хендикепираните работници.

5. Системот за инспекција предвиден во став 1 од член 9 од Конвенцијата треба да се заснова на одредбите од Конвенцијата за инспекција на трудот, 1947 г. и Конвенцијата за инспекција на трудот (земјоделство), 1969 г., без да се доведат во прашање обврските на земјите-членки што ги ратификувале тие инструменти.

6. Каде што е соодветно, надлежниот орган или органи, во консултации со репрезентативните организации на засегнати работодавачи и работници, промовира мерки во полето на работните услови, во согласност со политиката наведена во член 4 од Конвенцијата.

7. Главните цели на уредувањата наведени во член 15 од Конвенцијата се:

(а) спроведување на барањата од членовите 4 и 7 од Конвенцијата;

(б) координирање на реализацијата на функциите доделени на надлежниот орган или органи, во согласност со член 11 од Конвенцијата и став 4 од оваа Препорака;

(в) координирање на активностите во полето на безбедноста и здравјето при работа и работната средина, коишто се спроведуваат на национално, регионално или локално ниво, од страна на јавните власти, работодавачите и нивните организации, организациите и претставниците на работниците и од страна на другите засегнати лица или тела;

(г) промовирање размена на ставови, информации и искуство на национално ниво, на нивот на индустрија или на ниво на гранка од стопанската дејност.

8. Треба да се воспостави тесна соработка меѓу јавните власти и репрезентативните организации на работодавачи и на работници, како и со другите засегнати тела, во поглед на мерките за формулирање и примена на политиката наведена во член 4 од Конвенцијата.

9. Прегледот наведен во член 7 од Конвенцијата треба да ги опфаќа, пред сè, состојбите на најранливите работници, на пример, хендикепираните работници.

IV. ДЕЛУВАЊЕ НА НИВО НА ПРЕТПРИЈАТИЕ

10. Обврските што ги имаат работодавачите во насока на реализирање на целта од член 16 од Конвенцијата, како што е соодветно за различни гранки од стопанската дејност и различните видови работа, може да вклучуваат:

(а) обезбедување и одржување работни места, машини и опрема, како и примена на работни методи што се безбедни и не вклучуваат ризик по здравјето, колку што е тоа разумно практично;

(б) обезбедување неопходни упатства и обука, имајќи ги предвид функциите и капацитетите на различните категории на работници;

(в) обезбедување адекватен надзор на работата, на работните практики и на примената и користењето на мерките за безбедност и здравје при работа;

(г) воспоставување организациски уредувања во однос на безбедноста и здравјето при работа и работната средина, коишто се приспособени кон големината на претпријатието и природата на дејноста;

(д) обезбедување, без трошоци за работниците, соодветна лична заштитна облека и опрема што е разумно неопходна кога опасностите не може на друг начин да се спречат или контролираат;

(ѓ) осигурување дека работната организација нема негативно влијание врз безбедноста и здравјето при работа, особено во поглед на работното време и паузите за одмор;

(е) преземање на сите практични мерки во поглед на елиминирањето на преголемиот физички и ментален замор;

(ж) спроведување студии и истражување или на друг начин следење на научното и техничко знаење што е неопходно за усогласување со горенаведените клаузули.

11. Ако две или повеќе претпријатија ги извршуваат своите активности едновременно на едно работно место, тие треба да соработуваат во примената на одредбите што се однесуваат на безбедноста и здравјето при работа и работната средина, без да се доведе во прашање одговорноста на секое од претпријатијата за безбедноста и здравјето на вработените. Во соодветни случаи, надлежниот орган или органи треба да пропишат општи процедури за ваквата соработка.

12. (1) Мерките што се преземаат за олеснување на соработката наведена во член 20 од Конвенцијата треба да вклучуваат, каде што е тоа соодветно и неопходно, назначување на делегати на работниците за безбедност, комитети за безбедност и здравје на работниците и/или заеднички комитети за безбедност и здравје, во согласност со

националната практика; во заедничките комитети за безбедност и здравје, работниците треба да имаат најмалку еднаква застапеност со претставниците на работодавачите.

(2) Делегатите за безбедност на работниците, комитетите за безбедност и здравје на работниците и заедничките комитети за безбедност и здравје или како што е соодветно, другите претставници на работниците треба:

(а) да бидат соодветно информирани за прашањата од безбедноста и здравјето, да имаат можност за проверка на факторите што имаат влијание врз безбедноста и здравјето и да охрабруваат предлагање мерки на темата;

(б) да бидат консултирани при предвидувањето на нови поважни мерки за безбедност и здравје, како и пред нивно спроведување и да бараат поддршка од работниците за тие мерки;

(в) да бидат консултирани при планирање на измените во работните процеси, содржината на работата или организацијата на работата, коишто може да имаат импликации врз безбедноста и здравјето на работниците;

(г) да имаат заштита од отпуштање и други мерки при спроведување на нивните функции, во полето на безбедност и здравје при работа, во својство на претставници на работниците или во својство на членови на комитетите за безбедност и здравје;

(д) да бидат во можност да придонесуваат кон процесот на одлучување на ниво на претпријатие во поглед на безбедноста и здравјето;

(е) да имаат пристап до сите делови на работното место и да може да комуницираат со работниците по прашањата за безбедност и здравје, во текот на работното време, на работното место;

(ж) да може слободно да контактираат со инспекторите за труд;

(з) да бидат во можност да придонесуваат кон преговорите во претпријатието во поглед на безбедноста и здравјето при работа;

(с) да имаат разумно време во текот на платеното работно време за спроведување на нивните функции за безбедност и здравје и да посетуваат обука поврзана со овие функции;

(д) да ангажираат специјалисти за совет по одредени проблеми со безбедноста и здравјето.

13. Доколку е неопходно, во однос на активностите на претпријатието, и практично, во поглед на големината, треба да се донесат одредби за:

(а) достапноста на службата за медицина на трудот и службата за безбедност, во рамките на претпријатието, заедно со другите претпријатија или во согласност со договорите со надворешно тело;

(б) ангажирање специјалисти за совет за одредени проблеми по безбедноста или здравјето или надзор на примената на мерките заради нивно релизирање.

14. Каде што тоа се гарантира со природата на активностите на претпријатието, работодавачите треба да воспостават во писмена форма, политика и уредувања во областа на безбедноста и здравјето при работа, како и различни одговорности што треба да се реализираат во согласност со тие уредување, и секој работник да се извести

соодветно, на јазикот или преку медиумот што работникот го разбира.

15. (1) Работодавачот треба редовно да го потврдува спроведувањето на применливите стандарди за безбедност и здравје при работа, на пример преку следење на животната средина, и да врши повремени систематски ревизии на безбедноста.

(2) Работодавачите треба да водат евиденција за безбедноста и здравјето при работа и животната средина, во согласност со барањата на надлежниот орган или органи; тука може да се вклучи евиденција на сите несреќи и повреди на здравјето на работното место за коишто се доставува известување, и кои настануваат во врска со работата, евиденција за овластувањата и исклучоците, во согласност со законите или прописите, за следење на здравјето на работниците во претпријатието, како и податоци за изложеност на определени супстанции и агенсии.

16. Уредувањата предвидени со член 19 од Конвенцијата се во насока на осигурување дека работниците:

(а) разумно се грижат за сопствените и безбедноста и здравјето на другите лица што може да бидат засегнати од нивните активности или пропусти на работа;

(б) ги почитуваат упатствата што им се дадени за сопствените и безбедноста и здравјето на другите лица, преку процедурите за безбедност и здравје;

(в) правилно ги користат безбедносните уреди и заштитната опрема и не ги исклучуваат од употреба;

(г) веднаш го известуваат директниот надзорник за секоја ситуација што веруваат дека може да претставува опасност и со која не можат самите соодветно да се справат;

(д) известуваат за секоја несреќа или повреда на здравјето што произлегува во текот или во врска со работата.

17. Не треба да се преземаат никакви мерки што се на штета на работникот со упатување на фактот што тој, со чесни намери, се пожалил за нешто што сметал дека претставува кршење на законските барања или за сериозна несоодветност на мерките што ги презема работодавачот во однос на безбедноста и здравјето на работа и работната средина.

V. ВРСКИ СО ПОСТОЈНИТЕ МЕЃУНАРОДНИ КОНВЕНЦИИ И ПРЕПОРАКИ ЗА ТРУДОТ

18. Со оваа Препорака не се ревидира ниту една меѓународна препорака за трудот.

19. (1) При развојот и примената на политиката наведена во член 4 од Конвенцијата и без да се доведат во прашање нивните обврски од Конвенциите што ги ратификувале, земјите-членки треба да направат упатување до меѓународните конвенции и препораки наведени во Прилогот.

(2) Меѓународната конференција на трудот може да го измени Прилогот, со двотретинско мнозинство, а во врска со идното донесување или ревидирање на која

било конвенција или препорака во полето на безбедноста и здравјето и работната средина.

АНЕКС

СПИСОК СО ИНСТРУМЕНТИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА И РАБОТНА СРЕДИНА ДОНЕСЕНИ ОД СТРАНА НА МЕЃУНАРОДНАТА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ТРУДОТ ОД 1919 ГОДИНА

Година Конвенција Препорака

1921 13. Оловно белило (бојосување)

1929 27. Означување на тежина
(Пратки што се превезуваат
со пловни објекти)

1937 62. Одредби за безбедност 53. Одредби за безбедност
(Градежништво) (Градежништво)

1946 73. Медицински прегледи 79. Медицински преглед
(Морнари) на млади лица

77. Медицински преглед
на млади лица

(Индустрija)

78. Медицински преглед
на млади лица

(Неиндустриски
занимања)

1947 81. Инспекцијата на трудот 81. Инспекција на трудот

82. Инспекција на трудот
(Рударство и транспорт)

1949 92. Сместување на екипажот (ревидирана)

1953 97. Заштита на здравјето на работниците

1958 105. Медицински кутии на бродовите

106. Медицински совети на море

1959 113. Медицински преглед 112. Служби за медицина на трудот
(Рибари)

1960 115. Заштита од зрачење 114. Заштита од зрачење

1963 119. Заштита на 118. Заштита на
Машини< Машини

1964 120. Хигиена (Трговија 120. Хигиена (Трговија и
и деловни простории) деловни простории)

121. Надоместоци за повреда на работно место 121. Надоместоци за повреда на
работно место

1965 124. Медицински преглед
на млади лица

(Подземна работа)

1967 127. Максимална тежина < 128. Максимална тежина

1969 129. Инспекцијата на трудот 133. Инспекција на трудот
(Земјоделство) (Земјоделство)

1970 133. Сместување на 140. Сместување на екипажот
екипажот (Дополнителни (Климатизација)
одредби)

141. Сместување на екипажот

(Контрола на бучавата)

134. Спречување на 142. Спречување на несреќи

Несреќи (Морнари)

(Морнари)

1971 136. Бензол 144. Бензол

1974 139. Професионално заболување од рак 147. Професионално заболување од рак

1977 148. Работна средина 156. Работна средина

(Загадување на воздухот, (Загадување на воздухот, бучава

Бучава и вибрации) и Вибрации)

1979 152. Безбедност при работа 160. Безбедност и здравје при работа

(Здравје при работа на пристаниште (Работа на пристаниште)

160. Безбедност и здравје при работа (Работа на пристаниште)